

GEMMA
Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és
Készségfejlesztő Iskola

Pedagógiai, nevelési program

Szeged
2010.

Módosítva: 2015. május 15.

Módosítva: 2015. október 16.

Módosítva: 2016. szeptember 01.

Módosítva 2017. szeptember 01.

Módosítva 2019. szeptember 01.

Módosítva: 2020. május 25.

Módosítva: 2022. szeptember 01.

Módosítva: 2023. szeptember 01.

Tartalom

1. Intézményi adatok	3
1.1. Elérhetőségek:	3
1.2. Képzési rendszerünk	3
2. Jogszabályi háttér	5
3. Az iskola küldetésnyilatkozata.....	7
4. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai	8
4.1. Alapelvek:.....	8
4.2. Értékek:.....	8
4.3. Célok:.....	9
4.4. Mindezek megvalósulásához támogató feltételeket teremtünk:.....	10
5. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai	12
5.1. Kiemelt feladatok:	12
5.2. Eszközei:	13
5.3. A pedagógusok helyi, intézményi feladatai.....	15
5.4. Osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	16
6. Mulasztásokkal kapcsolatos szabályok	17
7. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	18
8. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	19
8.1. A prevenció:	20
8.2. Az egészségnevelés alapelvei intézményünkben:	20
8.3. Környezeti nevelés:	22
9. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők ..	23
10. Beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő tanulók.....	25
11. Sajátos nevelési igényű tanulók	26
12. Tehetséges tanulók fejlesztése – tehetséggondozás	26
13. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok ..	26
14. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	28
15. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, értékelés (készségfejlesztő iskola).....	32
16. A felvétel és az átvétel szabályai.....	33
17. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	33
18. Legitimációs záradék.....	34

1. INTÉZMÉNYI ADATOK

Név: GEMMA Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Készségfejlesztő Iskola

Rövidített név: GEMMA Fejlesztő Iskola

Az intézmény típusa: Többcélú összetett intézmény, készségfejlesztő iskola, gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény fejlesztő Iskola

OM azonosító: 201429

Alapító Okirat kelte: 2010. május 08.

Adószám: 18595381-0-06

Számlaszám: 11735012-20000844

Működési engedély száma: CS/B01/05363-3/2023.

Törvényességi ellenőrző szerve: Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal

Ellátási területe: Csongrád-Csanád Vármegye

Címe: 6724 Szeged, Bakay Nándor u 50.

1.1. Elérhetőségek:

E-mail: gemmafejlesztőiskola@gmail.com

Címe: 6724 Szeged, Bakay Nándor u. 50.

Fenntartó neve: GEMMA ISKOLA Egészségügyi Rehabilitációs Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság

Rövid neve: GEMMA ISKOLA Nonprofit Közhasznú Kft.

Nyitvatartási idő: hétköznap 7.00 - 16.00

1.2. Képzési rendszerünk

1. Fejlesztő nevelés - oktatás: súlyos és halmozott fogyatékkal élő tanulók részére

2. Középfokú képzés középsúlyos értelmi fogyatékkal élő és autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók részére

12. osztály, készségfejlesztő iskola, gyakorlati végzős évfolyam

4. Az intézménybe felvehető gyermekek maximális létszáma és köre:

A fenntartó által engedélyezett maximálisan felvehető létszám: 92 fő

Fejlesztő iskolai engedélyezett létszám: 48 fő

Készségfejlesztő iskolai férőhely: 8 fő, ebből

12. évfolyam: 8 fő

Egyéni fejlesztés engedélyezett létszám: 36 fő

Iskolai egyéni fejlesztésben: 17 fő

Nappali ellátásban egyéni fejlesztés: 5 fő

Csoportbontásra (egyéni és kiscsoportos) a fejlesztő nevelés-oktatásban, a gyakorlati órák esetében, a mozgásnevelés, testnevelés, valamint a korrekciós és a fejlesztő foglalkozások során van lehetőség.

Az iskolában a 2011. évi CXC törvényben meghatározott kötelező, nem kötelező tanórai és tanórán kívüli, valamint rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozásokat szervezünk.

Az oktatást hétfőtől - péntekig, gyógypedagógusok és a törvényben meghatározott szakemberek végzik.

A fejlesztő iskolában a foglalkozások 8,00 órakor kezdődnek és 12 óráig tartanak.

A készségfejlesztő osztályban a tanórák 7.15 órakor kezdődnek.

A tanulók 12 óráig tartózkodnak az iskolában.

2. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nkt. Vhr.) a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelésben történő végrehajtásáról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról Hatályos: 2022. 05. 24. 15:00 – 2022. 10. 31. 16:00.
- 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet a tankönyvvé, a pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről módosult 45/2015. (X. 6.) EMMI rendelet 1-2. §-ai tartalmazzák.
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 2013. évi CCXXXII. törvény a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról, 2019. 07. 26-tól hatályos
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv bevezetéséről és alkalmazásáról Hatályos 2022. 07. 01-
- 2020. EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
- 53/2016. (XII. 29.) EMMI rendelet, Kerettanterv a készségfejlesztő iskolák számára, közismereti évfolyam
- 53/2016. (XII. 29.) EMMI rendelet, Kerettanterv a készségfejlesztő iskolák számára, gyakorlati évfolyam szakmai moduljai
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, Hatály: 2022.VIII.1. - 2022.XII.31.
- A tanév rendjéről szóló mindenkori miniszteri rendelet

6. melléklet a 2011. évi CXCV. törvényhez

Gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkeretének felső határa

1	A	B			C			D	E					
	évfolyam	gyermek, tanuló heti órászáma			osztályok heti időkerete			nemzeti- ségi iskolai nevelés- oktatás többlet tanórai foglal- kozásai száma	sajátos nevelési igényű tanulók heti egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásainak száma (óvoda esetében a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztő, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek egészségügyi, pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkoztatásának időkerete)					
2		BA testne- velés nélkül	BB testne- velés	BC órák testne- veléssel	CA engedé- lyezett	CB a hittan többlet óra- kerete egyházi intéz- mények- ben	CC 6 és 8 évf. gimná- zium többlet- órai	DA nemzeti- ség	EA értelmi fogyat- ékos	EB gyen- génlátó	EC vak, nagyot- halló, mozgás- és beszéd- fogyaté- kos	EE siket és autista	EF egyéb	
3	óvoda	50		50	50	2								11
4	első évfolyam	20	5	25	52	1		2	3	7	8	10	3	
5	második évfolyam	20	5	25	52	1		2	3	7	8	10	3	
6	harmadik évfolyam	20	5	25	52	1		2	3	7	8	10	3	
7	negyedik évfolyam	22	5	27	55	1		2	3	7	8	11	3	
8	ötödik évfolyam	23	5	28	51	1	2	2	3	8	9	11	3	
9	hatodik évfolyam	23	5	28	51	1	2	2	3	8	9	11	3	
10	hetedik évfolyam	26	5	31	56	1	2	2	4	8	10	12	4	
11	nyolcadik évfolyam	26	5	31	56	1	2	2	4	8	10	12	4	
12	Nyelvi előkészítő és Híd-évfolyamok	25	5	30	56	2		3	4	9	10	13	4	
13	kilencedik évfolyam	30	5	35	57	2	2	3	4	9	10	13	4	
14	tizedik évfolyam	31	5	36	57	2	2	3	4	9	11	14	4	
15	tizenegyedik évfolyam	30	5	35	58	2	2	3	5	11	12	15	5	
16	tizenkettedik évfolyam	30	5	35	58	2	2	3	5	11	12	15	5	

3. AZ ISKOLA KÜLDETÉSNYILATKOZATA

A Szivárvány Autizmus Egyesület, mint fenntartó, 2010 májusában alapította meg a Gemma Szociális Szolgáltató Központ - Fejlesztő Iskolát.

A törvényi változások előírásainak megfelelően 2014. áprilisban a fenntartó az intézményt átszervezte és létrehozta a GEMMA Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskolát, mint Gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményt.

2015. májusban a gyógypedagógiai intézmény alapfeladatait az Egyesület a felmerülő igényekhez igazítva kibővítette az alábbi feladatokkal:

- fejlesztő iskola
- készségfejlesztő iskola,

2016. szeptember 01-től a fenntartó neve: GEMMA ISKOLA Egészségügyi Rehabilitációs Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság (rövid neve: GEMMA ISKOLA Nonprofit Közhasznú Kft.)

Az intézmény célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók képességeik függvényében sajátítsák el a társas kapcsolatok alapvető szabályait, a hétköznapi élethelyzeteknek megfelelő magatartási szokásokat, az egyéni lehetőségeikhez mért műveltségelemeket és munkafolyamatokat, hogy felkészüljenek a felnőttkori, segített, illetve önálló életlehetőségekre.

Intézményünkbe a tanulók a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szakértői véleménye, valamint az Országos Rehabilitációs Szakértői Bizottságok (Hallásvizsgáló ORHB, Beszédvizsgáló ORHB, Mozgásvizsgáló ORHB, Látásvizsgáló ORHB) szakértői véleménye alapján kerülnek.

Iskolafilozófiánk, öndefiníciónk kiindulópontja, „vezérlője” a gyermek. Egyéni arculatunk legfőbb jellemzője az, hogy gyermekeink sajátos nevelési igényűek, különleges bánásmódot igényelnek, ezért oktatásuk, sajátos fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs és terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszik szükségessé.

4. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI

4.1. Alapelvek:

A sérült gyermeknek/fiatalnak, ha ki akar nyílni mások és a világ felé, szüksége van valakire, akiben bízik. Szüksége van valakire, aki szereti, tiszteli, aki nem manipulálni akarja, hanem a gyarapodását kívánja, aki feltárja előtte saját értékeit.

Segítenünk kell abban, hogy meglássa azt, hogy mi a jó benne, és melyek azok, amikben fejlődnie kell, segítségünkkel tapasztalja meg saját magát, fogalmazza meg erényeit, gyengeségeit. Segítsük a változtatásban, az intézményi környezetén kívüli tájékozódásban, annak elfogadásában. Fejlesztési követelményeinknek igazodni kell a fejlődés lehetséges üteméhez. Tekintettel kell lennünk arra, hogy a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés nem terhelheti túl.

Figyelembe kell vennünk, hogy tanulóinknál a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálás, speciális eljárások alkalmazása, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazása szükséges.

4.2. Értékek:

A sérült gyermekeknek ugyanúgy, mint mindenki másnak szüksége van arra, hogy érezze, van egy közösség, ahová tartozik. A valahová tartozás a biztonság érzését kelti. Ha olyan gyógypedagógusok által működtetett intézménybe kerülnek, ahol meglátják benne a jót, ott megnyugszanak, otthon érzik magukat. Ahol segítenek nekik megtalálni saját szerepüket, kialakult felelősségüket és így indulhatnak meg személyiségük integrálásának útján.

Alapértékeink, amelyek pedagógiai programunk alapját képezik:

- gyermekközpontúság – sajátos gyermekszemlélet érvényesítése,
- sokoldalú készség és képességfejlesztés,
- szocializáció,
- felzárkóztatás, tehetséggondozás,
- munkára nevelés, társadalmi beilleszkedés elősegítése,
- felkészítés a minél önállóbb életvitelre és családi életre,
- egészséges életmódra nevelés,
- nyitottság, korszerűség az oktató- nevelő munkában,
- hagyományörzés és teremtés az intézményben.

Alapértékeink alapján fogalmaztuk meg küldetésnyilatkozatunkat.

Iskolánk missziója: diákjainknak – képességeiknek megfelelően – olyan értéket közvetíteni, amelyek segítségével emberi mintát és használható tudást adunk a társadalomba való beilleszkedésükhöz.

4.3. Célok:

Intézményünkben a tanulók oktatásának, nevelésének és fejlesztésének legalapvetőbb célja a minél teljesebb szociális és társadalmi beilleszkedés megvalósítása, illetve, hogy a tanulók, önmagukhoz mérten a legmagasabb szintre jussanak el. A pedagógiai tevékenység egészét meghatározzák a célok. A nevelési célokban mindig a társadalmi elvárások fogalmazódnak meg a személyiség szubjektív szükségleteinek figyelembevételével.

Általános célok:

A sajátos nevelési igényt tekintve közép súlyos értelmi fogyatékossgal élő, autizmus spektrumzavarral élő és súlyosan, halmozott fogyatékossgal élő - továbbiakban SNI - tanulók nevelését, oktatását, képzését és rehabilitációját, rehabilitációját ellátó fejlesztő iskola és a készségfejlesztő iskola célja, hogy a tanulók képességeik függvényében:

- ismerjék meg, sajátítsák el és normakövetéssel alkalmazzák az emberi együttélés, a társas érintkezés alapvető szabályait,
- a köznapi helyzetnek megfelelő magatartási szokásokat,
- a képességeikhez mért műveltségi elemek elsajátításával készüljenek fel a segített felnőttkori életlehetőségekre.

Az intézmény célkitűzései között első helyen szerepel az értelmileg fogyatékossgal élő tanulók képességfejlesztése, a rehabilitáció, a társadalmi beilleszkedés az életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően.

Kiemelt célok:

- a hiányosan működő képességek korrekciója, valamennyi területen és osztályfokon,
- a társadalmi beilleszkedés feltételeinek elősegítése,
- a személyiség gazdagítása az önfogadással, a mások elfogadásával, a toleráns magatartással,
- az általános emberi értékek, társadalmi normák elsajátítása, azonosulás ezekkel és értékekkel.

Mindezt:

- egyéni és kiscsoportos formában történő képességfejlesztéssel,
- a képességek fejlesztése során differenciált, szükségletekhez igazodó segítségnyújtással,
- a tartós tanulási fogyatékossgot, magatartás zavart mutató tanulók fejlesztésében terápiás eszközök és eljárások alkalmazásával érjük el (pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció),
- tanórán kívüli szolgáltatások, programok.

4.4. Mindezek megvalósulásához támogató feltételeket teremtünk:

- elfogadó életteret, amelyben az SNI gyermek, tanuló érzelmi biztonságban, védettnek érzi magát,
- olyan iskolai légkört teremtünk, amelyben gyermek és felnőtt jól érzi magát, melyben minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, különbözőségét, a másságot is elfogadva,
- törekszünk arra, hogy az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapuljanak,
- az intézményi élet megbízható ritmusa orientációt, biztonságot nyújt, valamint közeget a pihenéshez és kikapcsolódáshoz,
- lehetőséget kap arra, hogy cselekvési kompetenciáit, élményszerző képességeit minden területen kibontakoztathassa,
- szociális kapcsolatokat alakíthat ki, legyenek barátai, kommunikációs közeledései és válaszadási próbálkozásaiban támogatást találjon,
- lelki és erkölcsi támaszt kap, amely abban nyilvánul meg, hogy emberi méltósága, személyisége – a gyengeségei ellenére- számítsen és fontos legyen másoknak,
- környezetével dinamikus kapcsolatban álló intézmény,
- integrációs törekvések a tanórán kívüli tevékenységekben,
- részvétel a közvetlen társadalmi környezet oktatási, kulturális, sport és szakmai életében,
- fogyatékossgal élő gyermekek fogadása,
- a gyakorlati oktatás felé irányuló pedagógiai munka szervezett kooperációban (széleskörű általános, gyógypedagógiai és speciális eljárások kompetenciáival bíró pedagógustestület, humán szakemberek, szülői együttműködés).

Célkitűzéseink:

Az intézmény oktatásának és nevelésének legalapvetőbb célja a szociális beilleszkedés megvalósítása, melynek érdekében a nevelés-oktatás feladata:

- a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása,
- a szocializációs képességek kiemelt fejlesztése,
- a tanulói aktivitás serkentése, a folyamatos motiváció biztosítása,
- gyakorlatorientált képzés,
- az életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása,
- a képességek korrekciója és fejlesztése, egyéni és kiscsoportos formában,
- egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a hátrányok csökkentésére,
- az épen maradt, kevésbé sérült részképességek feltárása és fejlesztése,
- a személyiség gazdagítása: az önfogadásra, mások elfogadására, toleráns magatartásra nevelés,
- az eredményes társadalmi integrációra törekvés.

A képzés során a tanulók egyéni képességeihez igazodva kell elsajátíttatni minden olyan tevékenységet, amellyel az iskolai oktatás befejezése után találkozhatnak. A személyiség alakítására a játék van a legnagyobb hatással. Nevelő, fejlesztő hatása a tanulás és a munka tevékenységébe is beágyazódik. Ezért fontos az alkalmazása a képzés minden területén.

Az általános célkitűzések teljesülésének kritériumai:

Az általánosság szintjén a következő elvárásokat, követelményeket fogalmazzuk meg, amit az értelmileg fogyatékossgal élő tanulónak a képzési idő végére el kell érnie, képességeinek megfelelően:

- ismerje, fogadja el az alapvető emberi értékeket viselkedésében, egyszerű szociális kapcsolataiban normakövetéssel ezek jelenjenek meg,
- legyen képes minél nagyobb önállósággal önmaga ellátására, a mindennapos tevékenységekben való együttműködéssel járuljon hozzá léte biztosításához,
- tapasztalja meg saját személyét, kapcsolódjon be önkifejezést segítő foglalkozásokba, (pl: játék, sport, ének, zene, tánc drámajáték, kézművesség, stb.)
- ismerje közvetlen környezetét, tudjon abban önállóan, vagy kevés segítséggel tájékozódni,
- legyen igénye saját környezete esztétikusabbá tételére,
- legyen képes mozgását irányítani, törekedjen a különböző mozgások összehangolására,
- tudjon egyszerű cselekvéseket, néhány mozzanatból álló mozgásokat utánozni, legyen képes szenzoros korrekciók végrehajtására, a felesleges mozdulatok kiküszöbölésére,
- legyen képes a begyakorolt egyszerű mozgásformák spontán végrehajtására,
- egyéni sajátosságok figyelembevételével felnöttek irányítása mellett legyen képes munkafolyamatok megismerésére, egyszerű munkafogások elsajátítására, gyakorlati tevékenységekben való alkalmazására,
- a különböző mértékben elsajátított kultúrtechnikai ismereteket praktikus helyzetekben minél kevesebb segítséggel tudja alkalmazni,
- eredményes, sikeres ismeret elsajátítás egyéni képességeihez mérten,
- kulturált érintkezési formák elsajátítása, elemi írott és íratlan szabályok betartása, illemszabályok elsajátítása, alkalmazása főként irányítással,
- társas kapcsolatok fenntartása, önuralom,
- tájékozódás a közvetlen környezetben,
- az élő és épített környezet értékeinek felismerése, környezetvédő, óvó cselekedet elemeinek megnyilvánulása különféle helyzetekben,
- önmaga és a társainak elfogadása, megértése, türelem a társakkal szemben, mások hátrányos helyzeteivel való visszaélés elkerülése,
- erkölcsös viselkedés és megnyilvánulás a társakkal szemben, szeretet, segítőkészség,
- a szorgalom és a rend cselekedetekben történő megmutatkozása,
- a rongálás elítélése saját helyzettől, képességtől függően.

5. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI, A PEDAGÓGUSOK, OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI

Alapvető feladatai:

Nevelő munkánk alapvető feladata az érzelmi nevelés, a motiváció, melyet mindig életkornak, személyiségének, egyénre szabottan igyekszünk kiválasztani.

Ennek érdekében az oktatás, nevelés, fejlesztés feladatai:

- a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása,
- gyakorlatorientált képzés,
- az életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása,
- a képességek korrekciója és fejlesztése egyéni és kiscsoportos formában,
- egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a hátrányok csökkentésére

5.1. Kiemelt feladatok:

- biztosítani azokat a személyi és tárgyi feltételeket, amelyek tanulóink sajátos iskolai neveléséhez szükségesek,
- az alapfokú és középfokú iskolázás teljes tartalmában - szükségleteinek megfelelően- egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs ellátásban részesíteni a rászoruló tanulót,
- megfelelő tanulásszervező formákkal és módokkal biztosítani, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységben érvényesüljön a differenciált, az egyéniesített fejlesztés,
- olyan tanulási környezetet, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítani, amelyben a valóságról sokoldalú, konkrét tapasztalatokat szerezhetsz és a közvetlen vizsgálódásokból kiindulva, juthat el a tanuló az ismeretek képi, majd absztrakciós szintjéhez,
- a szülők és az iskola között olyan kapcsolat megteremtése, ahol a nevelési feladatok megvalósításában partnerként vesz részt a szülő,
- a tanuló szükségletének és a szülők igényének megfelelően teljes ellátás biztosítása - ügyelet, oktatás, étkeztetés, fejlesztő felkészítés, felzárkóztatás, tehetséggondozás,
- a tanítás-tanulás folyamatában - a mindennapi élethez, a gyakorlathoz kapcsolódva megértetni, elsajátíttatni az egészség megóvásának fontosságát, a környezetünk védelmével összefüggő teendőinket,
- a tanulók és szülők folyamatos tájékoztatása iskolai tevékenységük fejlődéséről, elért eredményeikről, lehetőségeikről,
- feladata a törvények és szabályozók szellemében a gyermekvédelmi tevékenység megszervezése, működtetése, a szociális hátrányból eredő különbségek csökkentése,
- a tanulók szociális képességeinek, viselkedésének, magatartásának formálása a konfliktusmentes társadalmi beilleszkedés érdekében,
- bizonyos általános ismeretek megalapozása az életkor, az értelmi fogyatékos, a fejlettség figyelembevételével,
- az állóképesség, az erőnlét fokozása, a kitartás, az akarat fejlesztése,
- önmaga és társai másságának elfogadása, felismerése, elfogadtatása, azonosulás a fejlettségi szintnek megfelelően,
- a testi és lelki egészség megőrzése, a maradandó testi és lelki állapotváltozás megismertetése, elfogadtatása,
- oldott humánus légkör megteremtése az intézményben, ahol az értelem, az érzelem szabadon kibontakozik és az emberi kapcsolatok kiteljesednek,

- a jól működő képességek tudatos fejlesztése, értékeik, adottságaik megismerése, önbecsülésük kialakítása,
- a kommunikációs, szocializációs folyamatok elősegítése, fejlesztése,
- a tanulási tevékenységeken keresztül az egész személyiség formálása, fejlesztése.

5.2. Eszközei:

Sérült gyermekekre fokozottan érvényes, hogy el kell érünk, hogy a gyermek akarjon tanulni, érdekelje az az ismeretanyag, amit el akarunk vele sajátítani. Kellő mértékű pozitív motiváció nélkül eredménytelen a tanítás-tanulás folyamata. Fontos, hogy a gyermek feszültségmentes légkörben szükségletének érezze, hogy aktívan kapcsolódjon be az órai munkába. Ennek eszköze a játék, amely kíváncsiságot, érdeklődést, figyelmet kelt fel, személyes érdekeltséget jelent, tehát biztosítja a tanuláshoz szükséges személyes közreműködést. Ezért fontos az alkalmazása a képzés minden területén.

A nevelési célok szoros összefüggésben vannak a pedagógiai eszközrendszerrel. Az eszközrendszeren azokat az eljárásokat, módszereket, eszközöket értjük, amelyek a nevelés feladatainak megvalósítására alkalmasak. A nevelési cél változása előbb, vagy utóbb módosítja az eszközrendszert is. A cél- és eszközrendszer között azonban kölcsönhatás van. Nevelési eszköznek leggyakrabban a gyerekek fő tevékenységi formáit tekintjük, amelyekben a nevelési folyamat realizálódik. A nevelési módszer pedig a kitűzött nevelési cél elérése érdekében alkalmazott eljárás. Célja, hogy a tanulókat pozitív tevékenységre készítssük, valamint kiküszöböljük a negatív hatásokat. Az eljárás a módszer konkretizációját jelenti. A nevelés eszközei, eljárásai, valamint a nevelés módszerei a nevelési folyamat egymással összefüggő, egymást feltételező nagyon fontos elemei, tényezői, a nevelési módszerek elválaszthatatlanok a nevelés céljaitól. Ebből adódóan a nevelési módszereinket hozzá kell igazítani az előzőekben leírt célokhoz.

A nevelési módszer a pedagógus, illetve pedagógusközösség tervszerű és szervezett eljárásai, tevékenységei, amellyel egy adott pedagógiai feladatot megold. A módszerek nem mesterkéltn eljárások, hanem a gyerekek tevékenységébe beillesztett pedagógusi tevékenységek. A módszerek szorosan összefüggenek egymással, rendszert alkotnak, bonyolult kölcsönhatásban érvényesülnek.

Eljárások:

A nevelési és oktatási módszereket mindig a tanulók életkorának és személyiségjegyeinek megfelelően választjuk meg. A tantárgyaknál nem csak a műveltségátadásra fektetünk hangsúlyt, hanem azoknak a kompetenciáknak a kialakítására, melyek közvetlenül segítséget adnak és felkészítik tanulóinkat arra, hogy képességeikhez mérten minél eredményesebb legyen szociális beilleszkedésük.

A nevelési módszereknek igazodniuk kell:

- a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségükhöz és a tanulók képességeihez,
- a pedagógusok személyiségéhez, pedagógiai felkészültségéhez, kultúrájához és vezetői stílusához,
- a mindenkori szituációhoz és annak tartalmához.

Különböző célokat és feladatokat különböző módszerekkel, különböző szervezeti keretek között tudjuk hatékonyan megvalósítani. Nagymértékben segítik a differenciálást a tanulók képességeihez igazodó módszerek. Szükséges a hagyományos bemutatás, magyarázat mellett olyan korszerű módszerek alkalmazása, amelyek biztosítják a tanulók érdeklődésének

fenntartását, a tapasztalati tanulás, a tanulók önálló ismeretszerzését. Építenek a tanár és tanulók közös tevékenységére, fejlesztik a tanulók gondolkodását, kommunikációs képességét, önismeretét, szociális képességét. (Kooperatív tanulás, egyéni páros munka, drámajáték, projekt, vita, interjú, előadás, megbeszélés, verseny, kísérletezés stb.) A módszereket és a tanulásszervezési formákat mindenkor a didaktikai feladatoknak és a tanulók sajátosságainak kell alárendelnünk.

Hatékony tanulás csak korszerű, és változatos szervezeti formák alkalmazásával valósulhat meg. A hagyományos frontális osztálymunkát fel kell váltania a célszerű, konkrét pedagógiai szituációhoz és a tanulók sajátosságaihoz igazodó frontális, csoportos és egyéni munkának. A pedagógus közvetlen irányításával zajló frontális munkától, az aktív tanulásra ösztönző csoportmunkán át juthatunk el tanulóink teljes önállóságáig. A csoportmunka előnye: a jó képességű tanulók dinamizmusa magával ragadja a gyengébb képességű tanulókat. Elősegíti az empátikus készségek, a szociális kompetenciák és a toleranciakészség fejlesztését.

Az egyéni munka előnye, hogy tanulóink saját ütemük szerint dolgozhatnak. A pedagógusnak nagyobb lehetősége van az egyénre szabott, differenciált feladatadásra tanári segítség mellett. Ez biztosítja a tanulók eredményes munkáját, ami növeli pozitív beállítódásukat, teljesítőképességüket, segíti önértékelésük kialakítását.

Gyermekeink számára a fogyatékoság típusához és súlyossági fokához igazodó tankönyv családok és munkafüzetek állnak rendelkezésre,

A korszerű taneszközök bővülő választéka, a differenciálás legkülönbözőbb változásait biztosítja. A fénymásolók, számítógépek, projektor, lehetővé teszik saját tervezésű, differenciált feladatlapok, gyakorlóanyagok, szemléltető anyagok készítését, alkalmazását. Gyermekeink elsődlegesen tapasztalati személyiségek, így a tapasztalatszerzésnek, a követendő mintaadásnak, gyakorlásnak megerősítésnek, szerepjátéknak, fejlesztő játékoknak és beszélgetéseknek jelen kell lennie a tanítás és nevelés egész folyamatában.

5.3. A pedagógusok helyi, intézményi feladatai

Kötött munkaidő: heti 32 óra

neveléssel - oktatással lekötött munkaidő: heti 20 óra

kötött munkaidő fennmaradó része: heti 12 óra

A pedagógus a kötött munkaidőben köteles az iskolában tartózkodni, kivéve, ha az intézmény vezetője ezt másképpen rendeli el.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, a helyi tantervben meghatározott tananyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

Kötelessége:

- Nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről. Ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.
- Előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartására.
- Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat.
- A szülőt (törvényes képviselőt) szülőértekezleten, online felületeken, illetve előre egyeztetett időpontokban megtartott fogadóórákon rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről.
- A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka-és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő-és szükség esetén más szakemberek-bevonásával.
- Gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.
- Az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét.
- Vállaljon felelősséget az általa használt munkaeszközökért, berendezési tárgyakért.
- Sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját, és erről tájékoztassa az osztályfőnököt. Szükség esetén írjon pedagógiai véleményt az általa fejlesztett gyerekekről.
- Adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse (törzslap, osztálynapló vezetése, tanmenet, egyéni fejlesztési tervek, felmérések elkészítése), ismerje meg a tanulók iratanyagát.
- Az elrendelt helyettesítéseket tartsa meg.
- A tanulók igazolatlan hiányzásait jelentse az osztályfőnöknek.
- Pontosán és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a szakmai munkaközösség munkájában, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken, a tanórai foglalkozásnak nem minősülő egyéb feladatok ellátásában.

- Igazgatói elrendelésre vegyen részt az iskolai szakmai dokumentumok kidolgozásában, ill. átdolgozásában.
- Igazgatói elrendelésre lásjon el mentori, gyakorlatvezetői feladatokat.
- Teljesítse a számára előírt pedagógus-továbbképzéseket, folyamatosan képezze magát, vegyen részt szakmai tapasztalatcseréken.
- Határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket.
- Őrizze meg a hivatali titkot, tartsa be a szakmai protokoll és a szakmai etikai kódex alapelveit.
- Hivatásához méltó magatartást tanúsítson.
- A gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

Az intézményvezető a kötött munkaidőben ellátandó feladatok elosztásánál biztosítja az arányos és egyenletes feladatelosztást a nevelőtestület tagjai között.

5.4. Osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

- Az osztályfőnök megismeri tanítványai személyiségét, jellemét, családi hátterét, erre építve fejleszti önismeretüket, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Külön gondja van a hátrányos helyzetben élő vagy veszélyeztetett tanulókra. Kapcsolatot tart a tanuló érdekében a gyermek- és ifjúságvédelmi teammel.
- Pedagógiaailag indokolt esetben vagy a szülő kérésére, a családdal történő egyeztetéseket követően látogatást tesz a családnál.
- Jelzi az igazgatónak az igazolatlan tanulói hiányzást, a tankötelezettségi törvény megsértésére utaló jeleket.
- Indokolt esetben engedélyezi és igazolja a tanuló iskolából való hiányzását.
- Javaslatot tesz jutalmazásra.
- Együttműködik és rendszeresen konzultál az osztályban tanító tanárokkal, szakemberekkel, asszisztensekkel, koordinálja az ott folyó nevelő-oktató munkát.
- Óralátogatást végez az osztályába betanító pedagógusoknál.
- Osztályát kíséri a különböző rendezvényekre.
- Elvégzi az osztályfőnöki munkával kapcsolatos adminisztratív feladatokat (Kréta vezetése, éves munkaterv, egyéni fejlesztési tervek, heti terv, felmérések, pedagógiai vélemények, a tanulók iratanyagának megismerése és naprakészen tartása, félévi/év végi értesítő, bizonyítvány elkészítése), az osztálynapló bejegyzéseinek mennyiségi ellenőrzését.
- Dekorálja az osztálytermet az évszaknak és ünnepkörnek megfelelően.
- Szülői értekezletet, igény esetén fogadóórát, kapcsolatot tart a szülőkkel.
- Kapcsolatot tart az egészségügyi ellátást végző alkalmazottakkal.
- Figyelemmel kíséri az osztályába járó tanulók tanórán kívüli tevékenységét, részt vesz ezek szervezésében.

6. MULASZTÁSOKKAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

Tankötelezettség teljesítésének elmulasztásához többféle eljárás kapcsolódik.

- tanköteles tanulók esetében a szülőt értesíteni kell az első alkalommal történő igazolatlan mulasztásakor
- nem tanköteles kiskorú tanulók esetében a szülőt értesíteni kell, ha gyermeke igazolatlan mulasztása eléri a tíz órát

Ha az iskola értesítése eredménytelen maradt, és a tanuló ismételten igazolatlanul mulaszt, az iskola a gyermekjóléti szolgálat közreműködését igénybe véve megkeresi a tanuló szülőjét.

Ha a gyermek törvényi kötelezettség alapján vesz részt óvodai, iskolai nevelésben, és

- egy nevelési évben igazolatlanul tíz napnál többet mulaszt, továbbá,
- ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a tíz órát, az iskola igazgatója értesíti a gyermek, tanuló tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot, az általános szabálysértési hatóságként eljáró kormányhivatalt - a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló kivételével -, tanköteles tanuló esetén a gyermekjóléti szolgálatot is, továbbá gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló esetén a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot.

Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat, az iskola, intézkedési tervet készít, amelyben a mulasztás okának feltárására figyelemmel meghatározza a gyermeket, a tanulót veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésével, a gyermek tanulói tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos, továbbá a gyermek, a tanuló érdekeit szolgáló feladatokat.

A nem tanköteles tanulónak megszűnik a tanulói jogviszonya, ha egy tanítási éven belül igazolatlanul harminc tanítási óránál többet mulaszt, feltéve, hogy az iskola a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt legalább két alkalommal, írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a harminc órát, az iskola a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot - a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló kivételével -, valamint ismételten tájékoztatja a gyermekjóléti szolgálatot, amely közreműködik a tanuló szülőjének az értesítésében, továbbá gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő tanuló esetén a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot.

Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri az ötven órát, az iskola igazgatója haladéktalanul értesíti a tanuló tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot és kormányhivatalt.

7. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Az SNI tanulóink igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénekenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A fejlesztés szokásos útjait, módszereit jelentősen módosítja a kommunikáció és a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerő funkciók késleltetettsége, a lassúbb tanulási tempó, a figyelem ingadozása, az alacsonyabb fokú terhelhetőség.

Gyógypedagógiai nevelő-oktató munkánk középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll. Ennek keretében fejlődik önismeretük, társismeretük, társas kapcsolataik, beilleszkedő képességük, mentálhigiénés szokásaik, magatartáskultúrájuk, felelősségtudatuk, stb.

A tanulók eredményes fejlesztése – együttműködve a szülői házzal – folyamatos, egymásra épülő gyógypedagógiai tevékenységet igényel. A nevelésnek elsődlegesen a kommunikációs és szocializációs képességek, a pszichés funkciók fejlesztését és a mozgásállapot javítását kell biztosítani. A sikeres tanítás-tanulás feltétele a jól átlátható, tagolt és ösztönző tanulási környezet, a kis lépésekben történő haladás, a gyakori ismétlés.

Optimális fejlesztést csak az egész életre szóló védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató nevelés biztosíthat, amely arra törekszik, hogy a tanulók képességeik maximumát ériék el.

A gyógypedagógiai nevelésnek támaszkodnia kell a tanulók meglévő képességeire, pozitív tulajdonságaikra és érzelmi kötődéseik gazdagságára. Ezek folyamatos fejlesztése, aktivizálása valamennyi nevelési helyzetben az alábbiak figyelembevételével történik:

a) Az ismeretszerzés, a feldolgozás és alkalmazás során vezetésre, segítségre, folyamatos irányításra van szükség.

b) A tanulók fogékonyabbak a szenzoros és mozgásos közlések befogadására, ezért a fejlesztés eredményesebb szemléletes képi rávezetéssel, cselekvésbe ágyazott ismeretszerzéssel.

c) Az ismeretszerzés tervezésénél számolni kell a tanulók rövid idejű odafordulásával és tevékenységi kedvével, a figyelemkoncentráció zavarával, a verbális tanulás nehezítettségével, az alacsony motiváltsággal.

d) A tanulási tempó, a bevézés jelentős változása, a tanulási helyzetekhez való kötődés, a bizonytalan megőrzés, a pontatlan felidézés igényli a fejlesztés idejének növelését, a fokozott mennyiségű és eltérő helyzetekben végzett gyakorlást.

e) A fejlesztés, nevelés során folyamatosan szem előtt kell tartani a szociális képességek területén jelentkező akadályozottságok (pl. a normakövetés képességének zavara, a kooperatív készségek és az önfegyelem hiánya, a kommunikációs zavarok, a kritikátlanóság) korrekcióját.

f) A fejlesztést nehezítő külső tényezők (hospitalizáció, nem elfogadó szülői magatartás, a diszharmonikus személyiségfejlődés következményeként fellépő magatartászavar stb.) esetén különös hangsúlyt kell helyezni az egyéni megsegítésre.

g) Az értelmi fogyatékosághoz társuló egyéb fogyatékoságok, betegségek (pl. érzékszervek működési zavarai, mozgászavar, epilepszia, autisztikus magatartás) befolyásolják az egész személyiség fejlődését.

h) A felnőttkori élet – egyénileg különböző – behatárolt lehetőségei.

Az intézmény keretein belül a fejlesztés szinterei lehetnek:

- tanítási órák,
- terápiás foglalkozások (gyógytorna, asszisztált kutya terápia, konduktív foglalkozások)
- versenyek, fellépések, (néptánc)
- az ebédlőben végzett tevékenységek,
- különböző témahetekhez, hagyományőrző rendezvényekhez kapcsolódva

Intézményen kívüli fejlesztési lehetőségek:

- kulturális intézmények, közintézmények látogatása (színház, hangverseny, múzeum, kiállítás, bank, posta, orvosi rendelő)
- a városban szervezett programokon megjelenés, aktív részvétel
- közlekedési eszközök igénybevétele,
- közös foglalkozás más sérült és/vagy ép gyermekekkel, fiatalokkal,
- táborozási, erdei iskolai, üdülési, stb.
- ország különböző részeire szervezett kirándulások, utazások, táborok

Az iskolán kívüli programok sikeres pályázatok esetén, vagy a felmerülő költségekről a szülővel történő egyeztetések után, általa fizetett összegből kerül megvalósításra.

8. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK, EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen az egészséges táplálkozás, a mindennapos mozgásnevelés/testnevelés, testmozgás, a baleset-megelőzés, az elsősegélynyújtás, a szabadidő hasznos eltöltése, a lelki egyensúly és a személyi higiéné területére terjednek ki.

A NAT értelmében az egészségnevelés a közoktatás kiemelt fejlesztési feladata, melynek az iskolai oktatás valamennyi elemét át kell hatnia, elő kell segítenie a tantárgyközi kapcsolatok erősítését, a tanítás-tanulás szemléleti egységét, a tanulók személyiségének fejlődését.

Intézményünk egészségnevelésének kidolgozása során figyelembe vettük, hogy:

- sajátos nevelési igényt tekintve értelmileg fogyatékos gyermekeket nevelünk,
- a programot intézményi szinten átfogóan kell megvalósítani,
- az egészségnevelést tantárgyakon átívelő, kereszttantervi kompetenciaként, valamint a tanórán kívüli foglalkozásokon is megvalósuló általános fejlesztési feladatként szükséges kezelni.

Intézményünkben folyó egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek, tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait.

8.1. A prevenció:

A WHO meghatározása szerint az elsődleges megelőzés a betegség első megjelenésének megakadályozására, az egészség megőrzésére irányul. Az elsődleges vagy primer prevenció a betegségeket előidéző tényezők korai felismerésére és elkerülésére irányuló tevékenység, ami a veszélyeztetett emberekre irányul.

Az egészségfejlesztés, és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik például az egészséges táplálkozás, az aktív szabadidő eltöltés, a mindennapos testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a harmonikus párkapcsolat és a családi élet kialakítása, fenntartása, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése.

8.2. Az egészségnevelés alapelvei intézményünkben:

Napjainkban az egészség-, egészségvédelem, egészségnevelés fokozottabban előtérbe került. Ezért szükségessé vált, hogy az SNI gyermekek is minél fiatalabb korban elemi szinten megismerjék ezen fogalmak lényegét, az ehhez kapcsolódó tevékenységeket. Intézményes nevelésük végéig következetes oktató-nevelő munkával az egészségnevelés céljai és feladatai képességeiknek megfelelően beépüljenek mindennapi szokásrendjükbe, erősödjön személyiségük, csökkenjen az ártó tényezők hatása és az iskola befejezése után a diákok a saját életükre alkalmazni tudják az elsajátított információkat. A tanulók ez által olyan képességek birtokába kerülnek, mely értékrendjüket, életviteli szokásaikat pozitívan befolyásolják.

Az iskola feladata az elsődleges megelőzés. Az egészségnevelés során figyelembe kell venni az adott gyermekcsoport életkori sajátosságait és az egyes gyermekek egyéni képességeit.

Az egészségnevelés nem szerepelhet önálló tantárgyként, komplexitást kell alkotnia más tantárgyakkal, szabadidős tevékenységekkel, napszakokhoz kötődő egyéb cselekvésekkel, iskolai élettel.

A korszerű egészségnevelés cselekvésorientált tevékenység.

Az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítása és begyakorlása.

Az egészségnevelési program célja

Az egészségnevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési attitűdjének, magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő hatásokat, ezáltal képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére.

Az iskolának minden tevékenységével a holisztikus egészségfejlesztési modell szerint szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.

Az egészséges életmódra nevelés nem csak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. Cél, hogy a gyerekek az önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani. Készüljenek fel a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére.

Fel kell készíteni diákjainkat a minél önállóbb gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedési eszközök használatára, az utas balesetek elkerülésének módjaira.

Támogatást kell nyújtani a káros függőségekhez vezető szokások és életmódok (pl. a dohányzás, alkohol- és kábítószer-fogyasztás, káros szenvedélyek, a helytelen táplálkozás, öltözködési szokások) kialakulásának megelőzésében.

Hosszú távú célok:

- Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek az iskolás kortól kezdve szerezzenek elemi ismereteket és folyamatosan bővítsék azt a közvetlen és tágabb környezetükről, egészségügyi szokásokról, az egészséges életmódról.
- Ki kell alakítani tanulóinkban egy egészséges szokásrendszert- egyéni képességeiknek megfelelően- mely segítségével alakul a testi higiénia és a tiszta környezet iránti igényük.
- Emelni az önkiszolgálásra nevelés során megszerzett önkiszolgálási, önellátási szintjét a tanulóknak.
- Fejlesztani a tanulók önismeretét, önbizalmát, a közösséghez való pozitív tartozását, a konfliktushelyzet kezelését, az „egészséges” párkapcsolat kialakításának módját, ezzel érve el a gyerekek lelki békéjét.
- A szokásrendszer rögzítésével kialakítani bennük /képességeiknek megfelelően/ a testi higiénére, a tiszta környezetre való igényt.
- Megismertetni a személyi higiénét szolgáló eszközök használatának kiemelt jelentőségét /mosdókesztyű, külön törülköző.../.
- Egyéni képességeknek megfelelően kialakítani azt a képességet, hogy a szerzett tudást alkalmazni tudják.
- Kerüljék el az egészségkárosító magatartásformákat.
- Alakítsunk ki sajátos mozgásformát az egészségük megőrzése érdekében.
- Ismerjék a korszerű táplálkozás formáit /a táplálkozás és az életmód összefüggését/
- Az egészséges táplálkozás fontosságának beláttatása, szokásrendjének kialakítása.

Középtávú célok:

- segítse megnyerni a gyermek, otthoni környezetének támogatását az oktató-nevelő munkához,
- ismerje fel, hogy a sport az egészséges életmód alappillére, a fizikai állapot, a koordinációs készségek fejlesztésének és az energia levezetés egyik legjobb területe,
- bővíteni a fertőző betegségekről szerzett ismereteket.

Rövid távú célok:

- Az egészségnevelés kereshetantantéri kompetenciaként az oktatás, nevelés, rehabilitáció valamennyi területén jelenjék meg.

Feladatok:

- Az osztályfőnökök és a tanárok segítségével a diákok ismerkedjenek meg az egészséges táplálkozás fogalmával. Ismerjék meg a korszerű táplálkozási lehetőségeket, a táplálkozási zavarok okozta egészségkárosító hatásokat.
- A személyes higiéné rendszeres ellenőrzése.
- A testi és lelki egyensúly megteremtése érdekében minél több testmozgásra ösztönözzük diákjainkat, segítsünk, hogy megfelelő önismerettel rendelkezzenek, ezáltal önbizalmuk, önbecsülésük erősödhet.
- Adjunk megfelelő tájékoztatást közlekedésbiztonságuk érdekében.

- A káros szenvedélyek elkerülése érdekében kapjanak megfelelő tájékoztatás.

Egészséges táplálkozás:

Célok:

- több friss zöldség és gyümölcs fogyasztása nyersen,
- folyadékpótlásként több gyümölcsle,
- édes, cukros ételek háttérbeszorítása (csokoládé helyett müzli szelet, gabonapelyhek bevezetése az étrendbe,
- a gyerekek fokozatos átszoktatása a barna, magvas pékárura,
- a tankonyhai gyakorlatok során egészséges ételek készítése.

Testi egészségfejlesztés

Mindennapi egészségfejlesztő testmozgás a gyerekek óra- vagy napirendjébe illesztve valósul meg.

A mindennapos testnevelés tematikus terve egy tanévre, a testnevelés, mozgásnevelés tantárgy tanterve alapján készül el, amely testnevelés órákon, sportköri foglalkozásokon, rehabilitációs foglalkozásokon és délutáni foglalkozásokon valósul meg.

A tanórán kívüli sportfoglalkozások céljaikban, tartalmukban, követelményükben a tanórai testnevelés elvárásait követik, kötetlenebb, felszabadultabb formában.

Családi életre nevelés, szexuális nevelés

A család a legfontosabb rokoni közösség. Sajátos nevelési igényű gyermekeink nagy többsége élete végéig a család állandó segítségére, támogatására szorul.

Célunk, hogy:

- képességeik mértékében irányítás és segítségadás mellett váljanak alkalmassá a segített felnőttkori életre,
- olyan ismereteket szerezzenek, melynek birtokában az értelmileg fogyatékos fiatalok képességeikkel összhangban álló, kiegyensúlyozott emberi életet élhessenek,
- a tanult magatartási és viselkedési formákat helyesen tudják alkalmazni családi, ill. párkapcsolataikban, legyenek tisztában nemi szerepükkel, a védekezés lehetséges módjaival,
- legyenek ismereteik a helyes szexuális életről, a fogamzásgátlásról,
- tudják felismerni, ha szexuális zaklatás alanyai lesznek és tudjanak segítséget kérni.

8.3. Környezeti nevelés:

Az iskola sajátos nevelési igényű tanulóit odafigyelő, szeretetteljes és toleráns, biztonságot nyújtó légkörben olyan fiatalokká neveljük,

- akik egyéni képességeikhez mérten védelmezői lesznek a környezeti értékeknek és ennek érdekében cselekednek is lehetőségeik szerint.
- akik irányítással képesek meglátni a változásokat, azokhoz segítséggel alkalmazkodni tudnak és maguk is törekszenek bizonyos szintű pozitív irányú változásokat előidézni.

Szeretnénk, ha minél több tanórai és tanórán kívüli foglalkozás az intézmény udvarán, illetve az iskolához közeli *természetes* körülmények között zajlana.

A belső terek hangulatosabbak lesznek, ha több élő növény, illetve természetes vagy újrahasznosított anyagokból készült dekoráció díszíti majd a folyosókat, tantermeket.

Dolgozóink és növendékeink tudatosan figyelnek az *energiatakarékosságra* és az *anyagtakarékosságra*. Idővel csökken a hulladék mennyisége, melynek javát - a lehetőségekhez mérten- *szelektíven* gyűjtjük. Elindítottuk a kupak, papír és használt olaj gyűjtését.

A gyerekek harmonikus, stressz-mentes körülmények között nevelkedhetnek és tanulhatnak, amelyben jól érzik magukat.

Ügyel környezetének védelmére, képes a természet szépségeinek felismerésére.

Célunk, hogy:

- a tanulóknak alakuljon ki az igény a természet- és környezetvédelemre, a környezettudatos magatartásra.
- alapvető egészségügyi ismeretek kialakítása élő és élettelen környezetünkről,
- a test megismerése, ápolása, az egészség védelme,
- az egészséges életmód szokásainak és a tiszta környezet iránti igény kialakítása,
- a helyes táplálkozási szokások kialakítása,
- az élőlények és környezetük kölcsönhatásainak megismerése,
- az élőlények, a környezet főbb összetevői, ártalmi,
- fejlődjön a tiszta és rendezett környezet iránti igény
- növények, állatok, természeti környezet megfigyelése
- mesterséges környezet megfigyelése
- a környezet főbb összetevőinek megismerése (víz, levegő, talaj stb.).
- növény és állatfajok megismerése
- hazánk és a távoli tájak megismerése
- az emberi test, öltözködés, egészséges életmód és veszélyek
- ismeretek az egészségügyi intézményekről
- balesetvédelem, segítségnyújtás
- testrészeink felismerése, érzékszervek funkcióinak ismerete, a test működése
- saját ruhák kiválasztása, a tisztasági és higiénés szabályok betartása
- helyes és helytelen táplálkozási szokások kialakítása
- betegségek, balesetek megelőzése, a betegségek, balesetek bekövetkeztekor szükséges teendők megismerése
- az egészségügyi intézmények rendszerének és igénybevételének megismerése

9. A HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEENDŐK

Tanulóink képességei igen nagy eltéréseket, heterogenitást mutatnak.

Célunk, hogy minden gyermek a szükségleteinek, speciális igényeinek megfelelő fejlesztésben részesüljön.

E célunk csak akkor valósulhat meg, ha a gyermekek képességeiket figyelembe vevő, differenciált foglalkozásban részesülnek osztálycsoporton belül, valamint egyéni/kiscsoportos foglalkozásban történik felzárkóztatásuk, fejlesztésük.

A tanulók különböző fejlődési lehetőségei miatt szükségszerű a képesség szerinti differenciálás a tanórákon. Ennek érdekében az osztályfőnök minden év elején egyéni fejlesztési tervet készít a tanulókról, ezen kívül egyéni fejlesztési tervet készít még: a terápiás foglalkozást vezető konduktor, gyógytornász, egyéni fejlesztő stb.

A törvényi előírások által biztosított rehabilitációs, rehabilitációs, tanórai ill. tanórán kívüli órakeretek felhasználásával intézményünkben az alábbi módon történik tanulóink felzárkóztatása:

- egyéni fejlesztés, rehabilitáció, rehabilitáció, felzárkóztatás, terápiás jellegű foglalkozások

Intézményünk egyik fontos feladata a *tanulók szociális hátrányának enyhítése*. E tevékenység alapja a naprakész, gondos helyzetfeltárás. Ezt a munkát a kompetenciával rendelkezők összehangoltan, egymást erősítve, kiegészítve tudják végezni. (Család és gyermekjóléti Központ munkatársai, gyermek- és ifjúságvédelemért felelős team, osztályfőnökök, pedagógusok, gyermekfelügyelők, gondozók) Kiemelt szerepet tölt be a szülőkkel való – bizalmon és segítőkészségen alapuló – kapcsolat. Ugyancsak lényeges a jó kapcsolat fenntartása más intézményekkel (pl. önkormányzatok, gyámügy, családsegítő szolgálatok, alapítványok stb.) is.

Intézményünk az alábbi szociális és egészségügyi szolgáltatásokat tudja nyújtani:

- rendszeres orvosi szűrés, ellátás, védőoltások,

A *gyermek- és ifjúságvédelem* felöleli az intézmény életének egészét. Az intézményünkbe kerülő gyermekek érdekében már az iskolába való felvételük előtt több gyermekvédelmi, hatósági intézkedés történt, ezért a mi gyermekvédelmi munkánk speciális jellegű.

Intézményünkben folyó gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység:

- iskolai gyermek- és ifjúságvédelem,

Fontos, hogy a veszélyeztető helyzetet minél hamarább felismerjük és a felismerést minél gyorsabban kövesse a megfelelő intézkedés.

Gyermekvédelmi tevékenységünkben rendkívül fontos a prevenció.

A prevenció célja, hogy a megmaradt, még potenciálisan lehetséges készségeket, képességeket a szülőkkel együttműködve, megfelelő szociális biztonságban és szeretetteljes légkörben fejlesszük tanulóinknál, biztosítva ezzel a gyermek harmonikus fejlődését. E cél eléréséhez szükséges a gyermekek és szülők intézményen kívüli életének minél alaposabb megismerése.

A megismerés egyik módja, eszköze a gyermekvédelmi szempontok szerinti szűrés, amely a szülők bevonásával minden iskolába bekerülő gyermeknél folyamatosan szükséges.

A szűrés alapján helyzetképet kapunk, amely még nem jelenti azt, hogy gyermekvédelmi szempontból veszélyeztetett, de felhívja a figyelmet a fokozottabb odafigyelés szükségességére.

A felderítő munka szempontjai:

- A család szerkezetének változásaiból adódó veszélyhelyzetek (válás, új élettársi kapcsolat, gyermekét egyedül nevelőszülő stb.)
- A gyermekek otthoni szociális körülményei (rossz lakásviszonyok, gondozatlanság stb.)
- A szülők, a család anyagi helyzete, megélhetési gondok, anyagi nehézségek (pl. munkanélküliség, rokkantság, létminimum alatti megélhetés).
- A gyermek környezetében élő személyek életvezetéséből, személyiségéből eredő veszélyeztető tényezők jelenléte (alkoholizmus, brutalitás, deviancia, ideg- és elmebetegség).
- Az intézményben ellátandó alaptevékenységeink mellett a feltárt veszélyeztetettség alapján határozzuk meg feladatainkat a gyermekek érdekében.
- Célunk gyermekeink családjának, hozzátartozóinak alkalmassá tétele problémáik megoldására.

A fenti célok megvalósítása érdekében feladatunk:

- Az intézményen belül a gyermekvédelmi szemlélet szinten tartása, az új dolgozóknak belső gyermekvédelmi továbbképzés biztosítása.
- Szükség esetén együttműködés az illetékes gyámhivatalokkal, Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatokkal, a Gyermekjóléti Szolgálatokkal, Családsegítő Központokkal, Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságokkal, szülőkkel, külső kapcsolatokkal stb.
- Ennek erősítésére fontos a rendszeres team megbeszélések tartása, felkészítések, tájékoztatók szervezése.
- A családoknál kialakult szociális és anyagi problémák megoldásának segítése a rendelkezésünkre álló lehetőségek kihasználásával.
- A gyermekek szabadidejének eltöltésében, hasznossá tételében segítjük a szülőket nyári táborok szervezésével, programok ajánlásával, tanácsadással.
- Továbbra is nagy odafigyelést igényelnek tanulóink a tekintetben, hogy a káros hatások (dohányzás, alkohol-és drogfogyasztás stb.), mint veszélyforrások ne jelenjenek meg közöttük.

10. BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI ÉS MAGATARTÁSI PROBLÉMÁKKAL KÜZDŐ TANULÓK

Tanulóink értelmi képességei, és az életkori sajátosságok meghatározzák azokat a tevékenységeket, módszereket, melyekkel beilleszkedésüket az adott csoportba, illetve a következő szintű közösségbe elősegíthetjük.

Kiemelt jelentőségű a szeretetteljes, barátságos, segítő légkör megteremtése, biztosítása számukra.

A tanulók sikeres szocializációjának elősegítése érdekében fontos fejleszteni önkiszolgáló, önálló képességüket, kommunikációs készségüket, alkalmazkodó képességüket, önfegyelmüket, aktivitásukat, hierarchia-tűrésüket, toleranciájukat, munkakultúrájukat.

A súlyos, közép súlyos értelmi fogyatékossgal élő tanulók kötelelességsegeit fegyelmi büntetéssel nem szankcionáljuk.

A társaik, nevelőik ellen irányuló agresszív viselkedés körülményeit kivizsgáljuk, szakemberekkel, szülőkkel, nevelőkkel konzultálva döntünk következményeiről, amelyek lehetnek: terápiák, gyógyszeres kezelések, tilalmak.

11. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK

Az intézmény alapító okiratában meghatározottak szerint sajátos nevelési igényű tanulókat fogadunk: súlyos és halmozott fogyatékossgal élő, közép súlyos értelmi fogyatékossgal élő és autista spektrumzavarral küzdő tanulókat.

Intézményünkbe a tanulók a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szakértői véleménye, valamint az Országos Rehabilitációs Szakértői Bizottságok (Hallásvizsgáló ORHB, Beszédivizsgáló ORHB, Mozgásvizsgáló ORHB, Látásvizsgáló ORHB) szakértői véleménye alapján kerülnek.

12. TEHETSÉGES TANULÓK FEJLESZTÉSE – TEHETSÉGGONDOZÁS

Tanulóink értelmi képességeinek sérültsége nem zárja ki azt, hogy harmonikus személyiségfejlődésük érdekében, ne ragadnánk meg azokat a lehetőségeket, melyek a bennük meglévő képességek, „tehetség” kibontakoztatását szolgálják.

E tevékenységgel célunk az, hogy gyermekeinket sikerélményhez juttassuk, motivációjukat növeljük, fenntartsuk, olyan élményekhez juttassuk, melyek hozzájárulnak a kitartó munkavégzés, közösséghez tartozás, felelősségtudat, alkalmazkodó képesség, önbizalom kialakulásához. Fontosnak tartjuk, hogy minden tanuló képességei, érdeklődési köre szerint vegyen részt benne és az elvégzett munka örömforrás legyen számukra.

A tehetség, képesség kibontakoztatásának színterei:

- kézműves tevékenységek, állatasszisztált terápiák
- kulturális versenyekre való felkészülés
- ünnepélyekre való felkészülés,
- sportversenyekre való felkészülés, azokon való részvétel
- tehetséggondozás

A fenti tevékenységek egy része intézményen belül zajlik, más részük az intézmény falain kívül, ezáltal bemutatkozási lehetőség adódik gyermekeink számára

13. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A programunkat alapvetően meghatározza, hogy szociális helyzet szempontjából valamennyi csoport heterogén összetételű.

Tanulóinkra az értelmi fejlettség szempontjából is nagyfokú heterogenitás jellemző. Az elmúlt években a képezhetőség fogalma átértékelődött. Ennek következtében egy-egy csoportban

azonos, vagy hasonló életkorú, de igen eltérő képességű, és egyre nagyobb számban társult fogyatékosággal bíró gyermekek is megtalálhatók.

Tudjuk, hogy az emberi közösség hatása a személyiség alakulására fontos jelentőséggel bír.

A szokások kialakítását folyamatos és következetes követelménytámasztással, segítségadással, rendszeres ellenőrzéssel, értékeléssel, példaadással valósítjuk meg. Fontosnak tartjuk a tanulók magatartásának megfigyelését, és azok következményeinek megbeszélését, a gyermekek képessé tételét a harmonikus gyermek- és felnőtt kapcsolatok kialakítására, megtartására. Feladatunk továbbá az iskolán kívüli kötődések figyelemmel kísérése, a tanulók felkészítése - értelmi képességeiket figyelembe véve - a rossz és káros hatások felismerésére és azok elutasítására, valamint gyermekeink döntési helyzetbe hozatala, mellyel megalapozzuk kontrollált akaratauk kialakulását.

A Szűkebb-tágabb környezet, Kommunikáció tantárgyak keretében tanulóink elsajátítják a társadalmi érintkezés alapvető szabályait. Gyakorolják a gesztusok és az érzelmi megnyilvánulások értelmezését, az udvariassági szabályokat. Megismerik, hogy milyen szűkebb és tágabb közösségekbe tartoznak. Fejlődik önismeretük, kialakul a közösség iránt érzett felelősségtudatuk, megértik a közösségért végzett tevékenység fontosságát. Tudatosodik bennük a barátsághoz, a női-férfi kapcsolathoz kötődő érzelmek fontossága. Felkészülnek a felnőtt életben várható közösségi szerepekre.

A Mozgásnevelés, Testnevelés tantárgy keretében szerepjátékokon keresztül sajátítják el a megfelelő közösségi viselkedésformákat. Szabályjátékok segítségével megtanulják a szabályok elfogadását, betartását, az egymásra figyelmet, a türelmet.

A közösségfejlesztés leghatékonyabb módja a példamutatás. A gyerekekkel foglalkozó felnőttek közösségi normái alapvetően meghatározzák az általuk irányított gyerekközösségek formálódását is.

Bármilyen munkát végzünk, megtapasztalhatjuk, hogy igazi elégedettség érzésünk csak akkor van, ha azt maximális erőbedobással, képességeinket teljes mértékben kihasználva tesszük. Ha feladatunk jellege megkívánja, hogy másokkal közösséget vállalva oldjuk meg, tudnunk kell, hogy teljesítményünk elsősorban attól függ, mennyire vagyunk képesek azonosulni a közösség elképzeléseivel, céljaival. A többiekkel egy irányba haladva lendületük minket is magával ragad, egyre többre vagyunk képesek. Ezzel szemben, ha elképzeléseink eltérnek a fő irányvonalától, energiáink felaprózódnak az önigazolásunkért folytatott küzdelemben, képességeinkhez képest alul teljesítünk.

Nem lehet tehát közömbös számunkra, hogyan viszonyulunk annak a közösségnek a szemléletéhez, amelyben dolgozunk.

Tudnunk kell, hogy a legtöbb közösség folyamatosan változik, átalakul. Ez azt jelenti, hogy a hozzá való viszonyunkat is állandóan felül kell bírálni. Tudom-e követni, el tudom-e fogadni a körülöttem zajló változásokat? Felveszem a tempót, vagy lemaradok, esetleg fékező erővé válok? Különösen igaz ez egy tantestületre, amely feladatánál fogva szoros kölcsönhatásba kell, hogy álljon a társadalmi mozgásokkal. Ha ezt nem teszi, léte értelme megkérdőjelezhető. Ez a tény kihívás elé állítja a pedagógusokat. Tudomásul kell vennünk, hogy lételemünk az állandó változás elfogadása. Bár vannak állandó értékek, mégis előfordulhat, hogy ami eddig megfelelő, sőt kifejezetten kiváló megoldásnak tűnt, az lehet, hogy mostantól fogva hatástalan. Könnyebb ezt elfogadni, ha nem kudarcként, hanem tapasztalatként éljük meg.

14. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

Három fő irányvonal figyelhető meg kapcsolatainkban:

- A meglévő kapcsolatok, melyeket évek óta táplálunk, alakítunk, segítünk.
- Keressük az újakat.
- Nyitottak vagyunk a bennünket megkeresőkkel szemben.

Kapcsolat a szülővel

A gyermek nevelésének két fő színterén, az intézményben és a családban összhangot, egységet kell teremteni a közös cél érdekében. Alapvető értéknek kell tartanunk a szülővel való harmonikus, jó kapcsolat kialakítását, ápolását. A nevelő-szülő kapcsolatnak a kölcsönös bizalmon, őszinteségen, megbecsülésen, megértésen kell alapulnia. Nevelési programunkat a szülővel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani.

Sérült gyermekek ellátásáról lévén szó, speciális feladatként jelentkezik a gyermekek sérülésével kapcsolatos problémákban nyújtandó szakmai segítségnyújtás. Az a mód, ahogyan a szülők feldolgozzák magukban azt az élményt, hogy sérült gyermekük van, kihat a szülők viselkedésére, ami viszont befolyásolja a gyermek személyiségét. A sérült gyermek fejlesztését szolgáló legjobb pedagógiai eljárás sem lehet kielégítő, ha nem veszi figyelembe ezt a szempontot, ha nem törekszik arra, hogy a sérült gyermek szüleivel is törődjön, az ő segítségükre is számítson a nevelés folyamatában.

A sérült gyermekek szüleinek fokozott mértékben van szükségük arra, hogy gyermekük neveléséhez szakszerű segítséget, útbaigazítást kapjanak. Ismernünk kell azokat a pszichológiai reakciókat, melyeket a sérült gyermek léte a szülőknél kivált, („túlgondoskodás”, elutasító magatartás) és azokat az érzelmi igényeket, amelyeket a szülők a gyermekükkel foglalkozó pedagógustól várnak.

A szülőknél segítségére kell lenni abban, hogy:

- elfogadják gyermeküket olyannak, amilyen,
- reálisan ítélik meg képességeit,
- szociális boldogulását illetően megelégedjenek a fogyatékoság szabta lehetőségekkel, és ezen belül keressék gyermekük számára a legjobbat,
- nyújtsanak olyan védő gondoskodást, amely a családon belül ellensúlyozza azokat a frusztrációs hatásokat, melyeket a sérült gyermek a társadalomban átél,
- ne csak a fogyatékoságot vegyék észre gyermekükben, hanem a pozitív tulajdonságokat is.

A segítségnyújtás feltételei:

- A pedagógusnak el kell fogadni a gyermeket olyannak, amilyen.
- Reálisan kell megítélni képességeit.
- Pontosan ismernie kell a szociális boldogulás sérült gyermekek számára adott lehetőségeit.
- Lehetőség szerint csökkentse az iskolában átélt frusztrációs hatásokat, ill. adjon eszközt a gyermekek kezébe ezek feldolgozásához.

- Optimista, pozitívumokat felismerő és felhasználni tudó szemlélettel végezze nevelő munkáját.
- Lássza be a szülőkkel való együttműködés szükségességét, szakmai felkészültséggel használja fel munkája során az együttműködés formáit és színtereit

Az együttműködés formái:

Tájékoztatás (intézmény részéről)

Tájékoztatni kell a szülőket

- az iskola nevelési céljairól, feladatairól, az alkalmazott módszerekről,
- gyermeke fejlődéséről, a felmerülő nevelési problémákról,
- a szociális boldogulás lehetőségeiről,
- a gyermeket az iskolában ért frusztrációs hatásokról, azok következményeiről,
- gyermeke pozitív tulajdonságairól, a nevelés eredményeiről (Kréta)

Tájékozódás (szülők szempontjai)

Tájékozódni kell

- a szülők véleményéről az iskola nevelési céljaival, feladataival, az alkalmazott módszerekkel kapcsolatban,
- a szülőknek a fogyatékoság tényét elfogadó, ill. elutasító hozzáállásáról,
- a gyermek képességeinek megítéléséről,
- a szülők ismereteiről és igényeiről a szociális boldogulás lehetőségeivel kapcsolatban.

Szülők bevonása az iskola közéletébe

Az iskola működésében a következő szülői szerepek jelennek meg:

- A szülő, mint a szolgáltatás megrendelője.
- A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat segítője.
- A szülő, mint az iskolai közélet szereplője.

A szülő, mint a szolgáltatás megrendelője

- jelezheti igényeit a tanórán kívüli foglalkozások megszervezésére,
- reális tájékoztatást kérhet:
  - 1) a gyermek fejlődésével, sérültségével kapcsolatos kérdésekben,
  - 2) a gyermek szociális boldogulásának lehetőségeivel kapcsolatban.

A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat segítője

Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottnak kell lennünk, mely az iskolánkban folyó oktatási-nevelési feladatainknak sikerességét támogatja, erősíti, színesíti.

Fel kell ismernünk és fel kell használnunk a sérült gyermek és szülő közti kapcsolat pozitívumait, hatékonyságunk növelése érdekében be kell vonnunk őket a speciális fejlesztő munkába.

Terjesztenünk kell a gyermek életét befolyásoló, szülők által közvetített hasznos információkat.

Nem szabad, hogy pesszimizmust váltson ki bennünk az együttműködés szülők részéről történő akadályoztatása (pl. gyermekük helyzetének irreális megítélése, eltérő kulturális közegből származó gyerekek szülei és a pedagógusok közti nézetkülönbségek stb.)

Biztosítanunk kell a hasonló problémákkal küzdő szülők kapcsolattartását. El kell fogadnunk azt a tényt, hogy semmi sem köt össze jobban két idegen szülőt, mint a sérült gyermekkel kapcsolatos számtalan élmény. Egy szülőcsoportnak hihetetlen össze- és megtartó, formáló, tanító ereje van. A szülők erős érzelmi támaszt jelenthetnek egymás számára, de nem elhanyagolható a kölcsönösen nyújtható, igénybe vehető, gyakorlati segítségnyújtás sem. Feladatunk színteret és igényeiknek megfelelő szakmai segítséget nyújtani ehhez.

Az együttműködés megvalósításának színterei az iskolában

A szülők egyéni lehetősége, hogy akár a tanítási órák előtt, akár azokat követően, bármely munkanapon, munkaidőben a pedagógusokkal megbeszéljék problémáikat. Az intézmény vezetőit – azok munkarendjétől függően - előzetes bejelentkezésüket követően, vagy a nélkül is felkereshetik.

A szülők az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról tájékozódhatnak:

- iskolai szülői értekezleten,
- az iskola facebook oldalán, osztályközösségek internetes csoportjában alkalmanként megjelenő írásbeli tájékoztatón,
- az iskola honlapján
- A szülő joga, hogy megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. Erre minden tanév első szülőértekezletén van lehetőség.

Az osztályfőnök tájékoztatója:

- az osztály szülőértekezleteken, fogadó órán
- üzenő füzetben keresztül
- telefonos kapcsolattartással
- online felületen

A tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi fórumok szolgálnak:

- Családlátogatások szükség esetén. Ez főleg az osztályfőnök feladata a környezettanulmányozás, közvetlenebb kapcsolat kialakítása, a tanulóval kapcsolatban felmerülő problémák megoldása céljából.
- Nyílt napok, melyeken az érdeklődő szülők részt vehetnek a délelőtti tanítási órákon. Betekinthetnek az iskola belső világába, megfigyelhetik gyermekük iskolai tevékenységét. Ennek időpontját a munkaközösségek munkaterré tartalmazza.
- Írásbeli tájékoztatók a tájékoztató füzetben.
- Online felületen

INTÉZMÉNY	ELÉRHETŐSÉG	FELELŐS SZEMÉLY
Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság	Cím: 1145 Budapest, Mexikói út 60. Tel: 220-64-59 Fax: 251-60-60	igazgató
Látásvizsgáló Országos Szakértői Bizottság	1146, Bp. Ajtósi Dürer sor 39. 363-1561	igazgató
Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága	6725 Szeged, Bécsi krt.38.	igazgató
Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal	6722 Szeged, Rákóczi tér 1	igazgató
Magyar Államkincstár	6720 Szeged, Széchenyi tér 9.	igazgató
ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar	Cím: 1097 Budapest, Ecseri út 3. Postacím: 1476 Budapest 100, Pf. 127. Tel.: 358-55-70 E-mail: gytf@barzci.hu	igazgató, igazgatóhelyettes
Gyámhivatal	a tanulók lakóhelyétől függően	igazgató, igazgatóhelyettes
Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság	a tanulók lakóhelyétől függően	igazgató, igazgatóhelyettes
Gyermekjóléti Szolgálatok	a tanulók lakóhelyétől függően	igazgatóhelyettes
Családsegítő Központok	a tanulók lakóhelyétől függően	igazgatóhelyettes
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Gyógypedagógus-képző Intézet	6725 Szeged, Boldogasszony sgt. 6. Tel.: +36 62 546-051 Fax: +36 62 420-953 info@jgypk.u-szeged.hu	igazgató, igazgatóhelyettes
Autisták Országos Szövetsége (AOSz):	Budapest	igazgató

15. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI, ÉRTÉKELÉS (KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA)

A 20/ 2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet értelmezi a tanulmányok alatti vizsgák fogalmát.

64. § (1) A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt tájékoztatni kell.

- Intézményünkben osztályozó vizsga és különbözeti vizsga letételére van lehetőség. Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha az intézmény vezetője felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól. Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
- Különbözeti vizsgát abban az esetben tehet a tanuló, ha más intézményből érkezik és az osztályfokba sorolás nem eldönthető vagy a létszámhatár miatt nem megoldható. A különbözeti és osztályvizsga vizsgabizottság előtt tehető.
- Ha a sajátos nevelési igényű tanuló a szakértői bizottsági feladatot ellátó intézmény szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni órarend szerint folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, az ehhez szükséges pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Az iskola, köteles gondoskodni a tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatának megállapításáról akkor is, ha szakorvosi vélemény alapján otthoni ellátás keretében részesül tartós gyógykezelésben, és emiatt otthonában folytatja tanulmányait.

A következő évfolyamra lépés legfontosabb alapelve, hogy a közösségbe a tanuló beilleszkedjen, elfogadja az iskolai munka szabályait, rendszerét. A tantárgyi rendszerben az elvárt teljesítmények nem tökéletes teljesítése esetén is marad a tanuló megszokott társaival, hiszen személyiségfejlődése szempontjából a hasonló korúak társasága döntő jelentőségű. „*A tantervi követelményeknek nem tudott megfelelni, a nevelőtestület határozata alapján osztályközösségben marad.*”- év végi záradék Minden lemaradást egyéni és kiscsoportos fejlesztés keretében kell csökkenteni.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben csak a megismételt évfolyamról kap bizonyítványt a tanuló. (2011. CXCV. 57§ 1.)

Az országos mérésekben iskolánk nem vesz részt.

A tanulók értékelése kompetencia alapú, fejlesztő értékelés. Félévkor a tanulók a tantestület által egységes formátumban kidolgozott és elfogadott szöveges értékelést kapnak. A tanév végén bizonyítvánnyal és a második félévre is kitöltött egységes szöveges értékeléssel történik a minősítés. A készségfejlesztő iskolában év végén a szöveges értékelés numerikus értékeléssel egészül ki.

16. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL SZABÁLYAI

Az iskolatípusunkhoz való tartozást a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, szakvéleménye határozza meg. Az intézményünkbe történő felvételt a tanuló csoportok létszáma határozza meg az intézményvezető döntése alapján. Ebben az értelemben iskolánk bemenet szabályozott.

Intézményünkbe a tanév során folyamatosan helyezhető új tanuló.

Az intézmény felvételi körzete Csongrád-Csanád Vármegye. Miután a szülők tudomásul vették és elfogadták a Komplex Fogyatékos Ellátásért Alapítvány szabályait, a felvételtől az igazgató dönt.

„A 2011. évi CXC. törvény 45.§ (3) alapján a tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnél a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.,,

17. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

Az ismeretek elsajátítása a Környezetismeret tantárgy keretein belül történik. A tizenkettedik évfolyam végére a tanulóktól elvárt teljesítmény, hogy értelmi szintjüknek megfelelően tudjanak segítséget kérni, ill. nyújtani.

18. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Nevelési Program elfogadása és jóváhagyása

A Nevelési Programot a **KOFA** 2023. szeptember 01. napján véleményezte.

Közművelődési Felügyelet
Alapítvány (KOFA)
Szeged, Bakay Nándor u. 50.
Adószám: 19226415-1-06

szülői szervezet képviselője

A Nevelési Programot a 2023. augusztus 30. napján tartott értekezletén az **intézmény nevelőtestülete** elfogadta.

Pelkó István
GEMMA Fejlesztő Iskola
igazgató
Szeged

A Nevelési Programot 2023. szeptember 01. napján a **fenntartó** jóváhagyta.

Vas László
GEMMA ISKOLA Nonprofit Közhasznú Kft.
6724 Szeged, Bakay Nándor u. 50.
Cg: 66-09-022100
Adószám: 25341122-2-06
Bankk számla: 11735012-20001199
(1)